

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ ІМЕНІ М. В. ОСТРОГРАДСЬКОГО
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ЗМІСТУ ОСВІТИ**

«ЯКІСТЬ ОСВІТИ: ЗМІНИ ЗАРАДИ ПРОГРЕСУ»

ЗБІРНИК

матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

19 жовтня 2021 року

(електронне видання)

Київ – 2021

УДК 37:005.6

*Рекомендовано до друку вченою радою Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 6 від 16 грудня 2021 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Войцехівський М. Ф., директор Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Івашньова С. В., заступниця директора з наукової роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Кочерга О. В., заступник директора з навчально-методичної роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Меленець Л. І., завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук;

Гончаренко А. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Дятленко Н. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Базиль Людмила Олександрівна, докторка педагогічних наук, доцентка, вчена секретарка Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Кошіль Оксана Петрівна, завідувачка шкільним відділенням фахового коледжу «Універсум», викладачка Циклової комісії з педагогічної освіти, кандидатка педагогічних наук.

Якість освіти: зміни заради прогресу: збірник матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 19 жовтня 2021 р. / Автори та упорядники: М. Войцехівський, С. Івашньова, О. Кочерга, Л. Меленець, А. Гончаренко, Н. Дятленко. (Електронне видання). Київ. ІПО КУБГ, 2021. 213 с.

До збірника ввійшли тези та статті учасників IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Якість освіти: зміни заради прогресу». У роботах розглянуті питання компетентнісного підходу та якості освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність; перших результатів, знахідок, проблем Нової української школи; пошуку шляхів підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід; варіативності змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти; психолого-педагогічного дизайну інклюзивного простору освітнього процесу.

Збірник адресовано науково-педагогічним, науковим працівникам, докторантам, аспірантам, студентам, педагогам-практикам і всім, хто цікавиться питанням розвитку освіти, її якістю та якістю освітньої діяльності.

УДК 37:005.6

*За зміст публікацій, достовірність інформації, цитат, покликань на джерела літератури
відповідальність несуть автори.*

© Інститут післядипломної освіти КУБГ, 2021
© Войцехівський М., Івашньова С., Кочерга О., Меленець Л., Гончаренко А.
(автори-упорядники), 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
----------------	---

1. Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність

Журба Катерина Олександрівна <i>Педагогічні умови виховання смисложиттєвих цінностей у підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України.....</i>	7
Заводна Леся Михайлівна <i>Новотвори, виникнення яких зумовлено модернізаційними процесами в освіті України.....</i>	9
Левицька Оксана Михайлівна <i>Міждисциплінарний підхід у навчанні (на прикладі Міжнародної освітньої програми Destination Imagination).....</i>	13
Лемеш Юлія Вячеславівна <i>Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність на уроках іноземної мови.....</i>	16
Меленець Людмила Іванівна <i>Застосування полікритеріального підходу при оцінюванні якості дошкільної освіти.....</i>	18
Мієр Тетяна Іванівна <i>Компетентнісний підхід в умовах глобалізаційних викликів та інтенсифікації інформаційних потоків.....</i>	21
Стрельніков Віктор Юрійович <i>Компетентнісний підхід до моніторингу якості системи підготовки менеджерів освіти.....</i>	24
Сударева Галина Федорівна <i>Базове нормативно-правове забезпечення особистісно орієнтованої освіти України XXI століття.....</i>	28
Тараймович Наталя Борисівна <i>Сутність, специфіка й структура професійної компетентності вчителя математики.....</i>	31

2. Нова українська школа: перші результати, знахідки, проблеми

Байназарова Олена Олександрівна <i>Концепція «Нова українська школа» як основа для розробки стратегії розвитку загальної середньої освіти в об'єднаній територіальній громаді.....</i>	34
Біла Ольга Вікторівна <i>Робота зі словами в 1-му класі на уроках навчання грамоти в технології «Щоденні 5».....</i>	37
Говоруха Людмила Петрівна <i>Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках у початковій школі.....</i>	39
Гурин Наталія Анатоліївна <i>Використання проєктної діяльності на уроках у початковій школі.....</i>	42
Демидова Ганна Олександрівна <i>Критичне мислення, як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів.....</i>	45
Дрок Наталія Ярославівна <i>Формування здоров'язберезувальної компетентності в учнів на уроках фізичної культури.....</i>	47

Дудар Лілія Миколаївна <i>Важливість LEGO для навчання в новій українській школі</i>	52
Зарченко Дарія Володимирівна <i>Проблема формування медіаграмотності школярів у змісті початкової освіти та шкільній практиці</i>	55
Зеленяк Наталя Миколаївна <i>Виховання цінностей у молодших школярів під час освітнього процесу</i>	57
Ковальська Тетяна Григорівна <i>Інтерактивні методи в активному навчанні учнів початкової школи</i>	61
Колесник Лілія Вікторівна <i>Розвиток логічного мислення на уроках математики у початковій школі</i>	63
Колодезєва Світлана Леонідівна <i>Використання інноваційних технологій навчання як засіб формування освітньо-розвивального середовища початкової школи</i>	66
Кондратова Вікторія Вадимівна <i>Розвиток творчих здібностей учнів на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» в умовах реформування початкової освіти</i>	69
Кравчук Лариса Володимирівна <i>Компетентнісний підхід до навчання – засаднича ідея Нової української школи</i>	73
Лесюк Людмила Степанівна <i>Мандрівка на планету емоцій з учнями початкової школи</i>	76
Лоскутова Наталія Ігорівна <i>З досвіду розвитку інформаційної компетентності учнів на уроках інформатики та математики</i>	79
Мартін Аліна Миколаївна <i>Формування природознавчої компетентності в учнів молодшого шкільного віку</i>	82
Нечасна Таїсія Володимирівна <i>Теоретичні аспекти організації екологічного виховання в 1-му класі</i>	85
Семеній Наталія Олегівна <i>Актуальні проблеми сімейної педагогіки в контексті Нової української школи</i>	87
Содоль Ірина Василівна <i>Ігрові технології як засіб формування позитивної мотивації учнів</i>	90
Тарапака Наталія Володимирівна <i>Шляхи формування творчої активності молодших школярів в умовах Нової української школи</i>	94
Тіхонова Наталія Георгіївна, Агеєнко Ольга Сергіївна <i>Розкриття творчого потенціалу молодших школярів у системі розвивального навчання в умовах Нової української школи</i>	97
Цибульська Світлана Михайлівна <i>Виховання в учнів початкової школи патріотичних почуттів</i>	102
Чернецька Олена Георгіївна <i>Формування пізнавальної активності молодших школярів на уроках математики</i>	105

Черпак Юрій Васильович *Вплив ігрових прийомів на якість проведення уроків фізичної культури в 1-4 класах*.....110

Шопіна Марина Олександрівна *Діагностика та подолання девіантної поведінки молодшого школяра*.....112

3. Шляхи підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід

Братанова Леся Василівна, Ніжнік Олена Іванівна *Створення в закладі дошкільної освіти безпечних, доступних та нешкідливих умов розвитку, виховання, навчання дітей та праці*.....115

Гагаріна Наталія Павлівна, Скуренко Світлана Леонідівна *Якісна дошкільна освіта як запорука успішного розвитку дитини*.....117

Демченко Юлія Миколаївна *Розвиток математичних здібностей дитини як мета дошкільної математичної підготовки*.....122

Котелянець Наталка Валеріївна *Розвиток дослідницької активності дітей старшого дошкільного віку в процесі експериментування*.....127

Кошіль Оксана Петрівна *Особливості реалізації середовищного підходу в дошкільній освіті*.....132

Новоселецька Ірина Едуардівна *Спектр впливу музичного мистецтва на дітей дошкільного віку: український та світовий досвід*.....135

Пазюк Світлана Андріївна *Технології формування у дітей дошкільного віку екологічно доцільної поведінки й діяльності в природі*.....137

4. Варіативність змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти

Абрамович Тетяна Вікторівна *Розвиток професійної компетентності соціального педагога в системі післядипломної освіти*.....141

Бабак Ірина Миколаївна *Вчимося на практиці: використання віршованих матеріалів з німецької мови для проведення мовленнєвих зарядок у 5-6 класах*.....145

Вердібекова Христина Арсенівна *Реалізація професійного усного мовлення майбутніх фахівців у світлі професійно-орієнтованих концепцій*.....148

Гетманець Іван Максимович *Формування менеджерської компетентності педагогічних кадрів. Практика України та США*.....150

Євчук Олена Миколаївна *Роль і місце професійної компетентності як показника професіоналізму сучасного вчителя-філолога*.....154

Лебедик Леся Вікторівна *Критерії якості підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи*.....156

Лях Дар'я Олегівна *Дослідницькі уміння вчителя початкової школи: основи розуміння суті феномена*.....161

Мазурок Мирослава Василівна <i>Розвиток професійної компетентності вчителя гуманітарного циклу у вимірах Нової української школи</i>	163
Полякова Олена Василівна <i>Сертифікація як механізм професійного зростання вчителів початкових класів в умовах якісних змін в освіті</i>	168
Семенець Лариса Петрівна <i>Самоосвітня діяльність та самореалізація вчителя як основні фактори розвитку його професійної компетентності</i>	170
Стадник Катерина Володимирівна <i>Теоретичні аспекти впливу пізнавальної активності та тематичної пізнавальної активності на розвиток учителя</i>	172
Тіхонова Наталія Георгіївна <i>Шляхи підвищення професійної компетентності педагога в роботі з батьками в умовах Нової української школи</i>	174
Третяк Ольга Петрівна <i>Професійна підготовка вчителів до виховання толерантності в учнів початкової школи</i>	178
Філіп Юлія Леонтіївна, Голєва Альона Олександрівна <i>Інфомедійна грамотність сучасного вчителя нової української школи</i>	182
Шкіренко Олена Віталіївна <i>Розвиток духовно-моральних цінностей вчителів в умовах післядипломної освіти</i>	185
Шостак Анастасія Богданівна <i>Процес становлення молодого вчителя в контексті формування компонентів професійної компетентності</i>	188

5. Інклюзивний простір освітнього процесу: психолого-педагогічний дизайн

Богомазова Лідія Валентинівна <i>Сенсорний розвиток дітей, які мають інтелектуальні порушення</i>	190
Войтко Валентина Володимирівна <i>Специфіка корекційної роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку в сучасних умовах</i>	194
Головченко Олена Олексіївна <i>Впровадження соціально-побутового орієнтування для дітей з особливими потребами на прикладі заняття з розділу «Харчування»</i>	197
Гончаренко Алла Миколаївна, Дятленко Наталія Михайлівна <i>Активні методи навчання у формуванні готовності педагогів дошкільної освіти до роботи в інклюзивних групах</i>	200
Кашуба Людмила Володимирівна <i>Корекційна спрямованість навчання в початковій школі в умовах інклюзії</i>	202
Кочерга Олександр Васильович <i>Рівновага в інклюзивному освітньому просторі: психофізіологічний аспект</i>	205
Пеценко Вікторія Олегівна <i>Питання гіпертонусу в дітей дошкільного віку: що має знати педагог</i>	209

сім'ї, умінь застосовувати здобуті знання на практиці, залучення найбільш підготовлених батьків до роботи груп «радників» і «експертів»);

7) корекція спільної діяльності (уточнення напрямку роботи, засобів і методів її виконання відповідно до характеру стосунків між батьками і педагогами, готовності батьків до реалізації своїх виховних завдань і досягнення поставленої мети) [4, с. 56].

Щоб досягти позитивних результатів у такій взаємодії педагоги мають установлювати з сім'єю кожного учня партнерські взаємини, створювати атмосферу взаємопідтримки і спільності інтересів, педагогічного спілкування і доброзичливого ставлення до дітей, а також стимулювати до серйозного і сумлінного виконання обов'язків кожним учасником освітнього процесу.

Отже, продиктований потребами сьогодення високий рівень вимог до освіти учнів початкових класів може бути реалізований тільки тоді, коли вчитель початкової школи буде високопрофесійним, компетентним фахівцем у своїй області, бути професійно мобільним, тобто гнучко реагувати на зміни соціальної ситуації розвитку школярів, опановувати нові психолого-педагогічні вимоги до педагогічного процесу і нові педагогічні технології.

Це означає, що сучасний учитель початкових класів – це творчий суб'єкт професійної педагогічної діяльності, який покликаний визначати і враховувати запити і очікування батьків щодо навчання своїх дітей та залучення їх до участі в освітньому процесі.

Список використаних джерел:

1. Гриневич Л. “Концепція Нової Української школи”. URL: <https://cutt.ly/iRh1B4S>
2. Корнев М.Н. Соціальна психологія : підручник. К. : АТ «Київська книжкова фабрика», 1995. 304 с.
3. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. – Київ : Література ЛТД, 2018. 160 с.
4. Пащенко М. І. Методика роботи з батьками. Практична психологія та соціальна робота. 2003; 9: 53-63.
5. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста). URL : <https://cutt.ly/JRh1GOh>

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

*Третяк Ольга Петрівна, доцентка кафедри
дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидатка педагогічних наук*

Анотація: У статті розповідається про необхідність професійної підготовки вчителів до виховання толерантності в учнів початкової школи. Адже виховання у молодших школярів толерантності великою мірою залежить від гуманістичної спрямованості особистості вчителя, який ставиться до дитини як до найвищої цінності.

Ключові слова: толерантність; виховання; фаховий рівень; моральні якості; зростаюча жорстокість, комунікативність.

У народі кажуть: цінність дерева можна визначити за якістю його плоду, реальний смак якого можна визначити тоді, коли він повністю дозріє. Пора дозрівання школяра як майбутнього громадянина незалежної України – тривалий, безперервний процес, тим більше, школа – це багатосортний сад, який вічно функціонує. Вимогливі до себе садівники здають державі найдобірніші, найкращі плоди. За таким принципом має, очевидно, проектуватись і кінцевий результат школи – її випускник.

Виховання у молодших школярів толерантності великою мірою залежить від гуманістичної спрямованості особистості вчителя, який ставиться до дитини як до найвищої цінності, визнає її права на свободу і щастя, вільний розвиток і прояв своїх здібностей. Учитель покликаний не лише дати освіту, а й підтримати людське в людині, володіти високими моральними якостями, ґрунтовними знаннями, педагогічними технологіями, а також постійно підвищувати свій фаховий рівень, який необхідний в практичній діяльності.

Професійна підготовка вчителів до виховання у молодших школярів толерантності має будуватись, перш за все, на принципах престижу педагогічної діяльності, розгляду процесу виховання толерантності у контексті сучасних вимог до виховання, системності і неперервності підготовки вчителів розвитку їх творчого потенціалу і педагогічної ініціативи, врахування життєвого і професійного досвіду вчителя, інтересів і психологічних особливостей усіх учасників виховного процесу, доцільного вибору форм і методів виховання.

Критерієм вихованості толерантності вчителя є піклування людини про людину, визнання особистісних пріоритетів дитини; емоційна чутливість до сприйняття моральних цінностей педагогічної професії; емпатія; готовність до морального вибору; тактовність, воляова регуляція; дотримання учительської етики; уміння діяти в конфліктних ситуаціях.

Толерантність характеризується здібністю ставитися із терпінням до інтересів, переконань, вірувань, звичок і поведінки оточуючих. Толерантна людина завжди виявляє ціннісне ставлення до людини незалежно від її переконань, віросповідання, національної приналежності. «Складовими толерантності можна вважати такі особистісні моральні якості, як доброзичливість, повага, чуйність, тактовність, делікатність, великодушність тощо. Ці якості взаємопов'язані з емпатійністю людини, її здатністю до співпереживання і співчуття» [2, с. 11]. Толерантність передбачає гуманне ставлення до людей з різним світоглядом і упереджує будь-які конфлікти між людьми. Толерантна людина завжди зважає на думки інших, не насміхається і не кривдить інших (представників інших етносів, релігій, людей з фізичними вадами тощо), є запорукою успішного самовираження і самореалізації особистості, що сприяє підняттю та перетворенню її у найвищу цінність.

Толерантність також вимагає і терпимості. Однак на сьогодні чимало дослідників (О. Докукіна, В. Киричок, Т. Кравченко) констатують «зростаючу жорстокість як у суспільстві, так і в учнівському середовищі, відсутність у взаєминах між школярами терпимості, взаєморозуміння. І в педагогічній, і в загальній пресі постійно подаються факти самогубства дітей, що перебувають у стані відчаю, відчували непорозуміння, зазнавали фізичного насильства з боку

однолітків і дорослих» [3, с. 46]. Усе це переконує в необхідності виховання у молодших школярів толерантності як важливого чинника ціннісного ставлення до людини.

Ш. О. Амонашвілі говорить, що «шлях до серця учня – це чисте серце вчителя», на своїх семінарах, звертаючись до вчителів, закликає замислитись над причинами невдач у вихованні: «Ми, вчителі, не можемо заспокоїти нашу вчительську совість, спостерігаючи, як освітній простір стає дедалі жорстокішим, звужується, забруднюється, як не хоче цей простір звільнити себе від авторитарних принципів, не хоче прийняти вищі цінності свободи, добра, духовності. Головною і первинною причиною залишається атмосфера байдужості, яку творить доросле населення – в сім'ї, і на вулиці, і у школі»[1, с. 53-54].

Вчителька початкових класів Гурін Наталія Анатоліївна спеціалізованої школа I-III ступенів з поглибленим вивченням іноземних мов № 112 імені Тараса Шевченка міста Києва вважає, що толерантність учня початкової школи виявляється у його повазі до оточуючих людей: як до однолітків, так і до дорослих. Саме в школі діти вчать поважати старших, ціннісно ставитися до думки товаришів, бачити позитивне у інших. Тому вже з перших днів знайомства з дітьми з першого класу вчимося толерантності.

Кожен навчальний день починаємо з ранкових зустрічей, на яких граємо у гру «Етичний заряд добротою». Учні висловлюють побажання якомога більше робити добра для оточуючих протягом дня, дарують один одному приємні побажання, гарний настрій та усмішки. У кінці дня діти грають у гру «Дякую за чудово проведений день!».

Учням приємно пригадувати гарні вчинки однокласників і прикладаючи «долоньки до долоньок», дивлячись «очі в очі» дякувати один одному. Під час уроків української мови та читання, вчимося висловлювати свої думки, переконання та почуття, поважаючи думки однокласників. В цьому дуже допомагають бесіди за прочитаними літературними творами та аналіз вчинків героїв. Діти замислюються над важливими питаннями буття: про справедливість і не справедливість, про правду і брехню, любов і ненависть, про зло і добро, про можливості людини та її місце у світі, про людські вчинки та їхні мотиви.

На думку Білої Ольги Вікторівни, вчительки початкових класів цього ж закладу толерантність – це визнання, повага і дотримання прав і свобод усіх людей без розрізнення соціальних, релігійних, етнічних і інших особливостей. Бути толерантним – означає поважати інших, незважаючи на відмінності, бути уважним до оточуючих людей, звертати увагу на те, що нас зближує. Всі – ми різні, усі ми – рівні! На уроці «Вчимося бути толерантними людьми» запропонувала своїм учням гру, під час якої вони вчилися бути уважними один до одного. Давши одному з учнів «чарівну перлинку», попросила пригадати щось приємне саме про ту людину від якої її отримав. Говорити мав лише хороше той, хто її тримав у руках. Учні пригадували ті випадки, коли товариш їх виручив, поділився чи допоміг, або назвали їхні позитивну якості. Перлинку бережно передавали по черзі з рук в руки, дивлячись у вічі, адже кожен з однокласників неповторний і цінний для класу.

На думку Дрок Наталії Ярославівни, вчителя фізичної культури спеціалізованої школа I-III ступенів з поглибленим вивченням іноземних мов №112 імені Тараса Шевченка міста Києва, прояв толерантності – це перш за все вміння сприймати невдачі і поразки однолітків. На уроках фізичної культури Наталія

Ярославівна формує у своїх вихованців уміння працювати у команді, допомагати один одному, радіти з приводу перемоги інших і не насміхатися над їх поразками.

Беручи участь у спільних змаганнях, учні входячи у колектив ровесників вчаться будувати свої взаємини з однолітками. У них виникає потреба до взаємовимогливості, взаємодопомоги та взаємопідтримки. І тоді під час естафет, рухливих ігор вихованці вчаться підтримувати один одного, а в разі поразки, не звинувачувати когось (слабшого), а навпаки вірять у подальші їх перемоги. Слабших учнів під час естафети ставлять на старті команди, а сильніших на фініші, пояснюючи дітям, що тільки об'єднавши свої зусилля вони зможуть перемогти. У випадку, якщо команда програє, як правило, діти шукають одразу «винних», але якщо їх спитати, а що вони зробили, щоб допомогти слабшим, то діти замислюються і наступного разу вже не так емоційно реагують. Таким чином і слабші стають сильнішими, і сильні стають міцними морально, і колектив стає дружнім, де поважають один одного.

Демидова Ганна Олександрівна, вчитель початкових класів спеціалізованої школи № 115 імені Іларіона Огієнка міста Києва, вважає, що ефективно виховання толерантних взаємостосунків у дітей молодшого шкільного віку вимагає органічного включення в освітній процес ігрових технологій, які формують навички толерантної поведінки, виховують доброзичливе ставлення до інших, сприяють об'єднанню колективу, допомагають уникати непорозумінь.

З метою виховання толерантних взаємовідносин Ганна Олександрівна використовує такі ігрові технології:

1. Сюжетно-рольові ігри, відтворюючи реальні життєві ситуації, дають можливість школярам спробувати себе у різних ролях, а відтак зрозуміти почуття іншого, програти, прожити ситуації, знайти різні способи дій, шляхи вирішення проблеми. Наприклад, «У лікарні», «У театрі», «На дитячому майданчику», «На дні народження», «В гостях у друга».

2. Ігри-драматизації. Змістом таких ігор виступає інсценізація художніх творів дитячої літератури, які показують зразок для наслідування позитивної моделі поведінки.

3. Ігри на самооцінювання і саморегуляцію, ігри на зняття негативних емоцій, емоційно-розвивальні ігри сприяють почуттю власної гідності, поваги до іншого, емпатії, рефлексії, комунікативності, дружніх стосунків, творчості. Наприклад, «Чарівна скринька», «Намісто унікальності», «Коло рук», «Чарівні окуляри», «Добре сердечко».

Під час гри «Скринька, скринька, розкажи і усім нам покажи», вчителька звертає увагу учнів на скриньку. Вона чарівна! Зазирнувши в неї, можна когось побачити. Там хтось живе – єдиний у всьому світі, тільки він так усміхається, тільки у нього такі гарні вуха; такий симпатичний носик; такі рум'яні щічки. Він ні на кого не схожий, неповторний! Це – найцінніший скарб нашої планети! Хочете дізнатися, хто там? Тож дивіться, але не розкривайте таємницю, поки кожний з вас не зазирне в цю скриньку! – Кого ви там побачили? – Так, але, насамперед, ви – люди! І кожен з вас – найважливіша людина на землі!

Під час гри «Я маю право» учні отримують по дві картки з сюжетними малюнками. На кожній з них фраза: «Я маю право на... але я не повинен...», яку треба доповнити. Наприклад: «Я маю право (на житло), але я не повинен (його псувати, ламати речі)». «Я маю право (гратися), але не повинен (заважати гратися

іншим)». «Я маю право (на їжу), але не повинен (забирати її в інших людей, оскільки вони теж: мають на це право)».

Під час ранкових зустрічей учні люблять часто грати у гру: «Поділимося добротою з друзями». Під час якої діти стають у коло, по черзі потискають одне одному руки, вітаються, додаючи до слів привітання свої побажання.

Наприкінці діти обирають найкраще бажання або за допомогою жестів і міміки демонструють радість від зустрічі одне з одним та своїх побажання.

Виховання толерантності вже давно стало головною метою освітнього процесу у гімназії №179 міста Києва. Своїм досвідом поділилися вчителі початкових класів Говоруха Людмила Петрівна та Зеленьк Наталія Миколаївна. На їх думку на виховання толерантності в учнів, великий вплив мають базові якості вчителя як суб'єкта і організатора виховного процесу.

Сучасний вчитель – це носій загальнолюдських культурних цінностей, глибоких і різноманітних знань, високих моральних цінностей. Вплив вчителя на учня залежить від його авторитету, дотримання ним норм моралі й професійної етики мають особливе значення.

Неоціненний матеріал для виховання толерантності дають оповідання, легенди, казки, прислів'я, приказки, ілюстрації, кінофільми та мультфільми. Вдало підібрані твори під час аналізу вчинків героїв дають можливість на самостійний пошук істини, замислитися кожній дитині, яка вона є і якою їй потрібно бути.

Діти дуже люблять уроки толерантності. Традиційно проводяться наступні: «Вчимося толерантності», «Не будьмо байдужими», «Я маю власну думку», «Добротою себе перевір», «Як стати кращим», «Чи потрібно вибачатися?» «Я люблю свій клас», «Подорож до країни Толерантності», «Мої толерантні вчинки» або «Як я спілкуюсь» та інші.

На таких уроках в учнів формується ядро особистості (моральні почуття, цінності, переконання), відбувається набуття досвіду моральної поведінки.

Людина, на думку В. Сухомлинського, завжди є найвищою цінністю. Він писав, що «світ вступає у вік Людини. Більш, ніж коли б то не було, ми зобов'язані думати тепер про те, що ми вкладаємо в душу людини» [4, с. 526-560]. Бажання бути хорошим, виявлення цього бажання в активній поведінці – найважливіша передумова виховання таких моральних цінностей, як бажання творення краси й радості для людей, чуйність і привітність, людяність, уміння серцем відчувати іншу людину, правильне бачення добра і зла, совість, відповідальність, толерантність, почуття власної гідності. Найголовніше полягає в тому, щоб учити дитину бачити і відчувати, розуміти й переживати всім серцем, що вона живе серед людей і що найголовніша людська радість – жити для людей. [5, с. 217-225]. Осягаючи ці моральні цінності, дитина вчиться вимірювати себе найвищою мірою людської гідності, вона ніби бачить себе очима суспільства, вдумливо і вимогливо аналізує свої вчинки.

Піклування людини про людину педагог вважав одним із головних принципів виховання школярів, неодноразово підкреслюючи особливе значення виховання в учнів початкової школи високоморальних почуттів, формування моральної чутливості до життєвих ситуацій оточення, стверджуючи, що, чим глибші почуття, що переживають діти, тим більше вони замислюються над сутністю цих явищ, виявляючи власне ставлення до них. «Сердечна чуйність до духовного світу іншої людини пробуджується в дитинстві і під впливом слова вихователя, і під впливом

настрою колективу. Дуже важливо пробуджувати поривання сердечної чутливості, готовності до доброго вчинку в усіх дітей» [4, с.234].

Душа кожної людини це зародок прекрасної квітки, але чи розквітне вона, залежить від духовного виховання і навчання, яке отримує людина в сім'ї та в школі. Щоб душа дітей розквітла, необхідно створювати атмосферу «Краси у класі і сім'ї».

Список використаних джерел:

1. Амонашвили Ш. А. Чтобы дарить ребенку искорку знаний, учителю надо впитать море света Москва: ПромТехИнвест, 2009. 114 с.

2. Виховання у школярів міжнаціональної толерантності. Доукукіна О. М., Журба К. О., Шкільна І. М. Класний керівник. 2012. № 3/4 (111/112). С. 2-47.

3. Киричок В. А. Гуманне ставлення до дитини : Метод. посіб. для вчителів. Київ: Інфодрук, 2004. 56 с.

4. Сухомлинський В. О. Про деякі питання морального виховання. Вибрані твори в 5-ти т. Київ: 1977. Т.4. 638с.

5. Сухомлинський В. О. Народження добра. Вибрані твори: в 5-ти т. Київ: 1977. Т. 5. 639 с.

ІНФОМЕДІЙНА ГРАМОТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

*Філіп Юлія Леонтіївна, завідувачка НМЦ
медіаінформаційного та ресурсного забезпечення освіти ІППО Чернівецької області,
Голєва Альона Олександрівна, методистка НМЦ
медіаінформаційного та ресурсного забезпечення освіти ІППО Чернівецької області*

***Анотація.** Розглянуто питання медіаграмотності, що стає однією з ключових компетентностей, необхідних майбутньому вчителю закладу загальної середньої освіти. Тому вкрай важливим є процес формування цієї компетентності під час підготовки майбутніх учителів.*

***Ключові слова:** інфо-медійна грамотність; нова українська школа; вчитель.*

В Україні після Революції гідності сформувався особливий запит на освітню реформу. До того часу освітній процес у школі був зосереджений на здобутті академічних знань. Практично відсутніми в стандартах освіти і в застосованих методиках навчання були: формування м'яких навичок, ставлень, життєстійкості та розвиток емоційного інтелекту, які є запорукою успішної самореалізації людини в сучасному світі. Представлена Концепція реформи «Нова українська школа», яка, зокрема, передбачає перехід від «школи знань» до «школи компетентностей», тобто навчання не тільки знань, а й умінь їх застосувати в житті, а також ставлень і м'яких навичок, зокрема критичного мислення, уміння співпрацювати, керувати емоціями, розв'язувати комплексні проблеми. Цей політичний документ передбачає «перехід до педагогіки партнерства між учнем, вчителем і батьками, що потребує ґрунтовної підготовки вчителів за новими методиками і технологіями навчання».

Затверджений «Державний стандарт базової середньої освіти», у тексті якого, за підрахунками експертів АУП, слово «медіа» вжито 530 раз, на відміну від Стандарту 2011 року, де слово «медіа» не вжите жодного разу [1]. Стандарт розроблений із врахуванням компетентнісного потенціалу кожної освітньої галузі